

سنجش شاخص‌های ارزیابی صلاحیت تدریس مدرسین مدعو از دیدگاه اساتید و

دانشجویان؛ نمونه مورد مطالعه: مدرسین رشته معماری در دانشگاه ملی مهارت

Verification of the Evaluation Indicators of Visiting Lecturers' Competences from the Professors and Students' Point of View; Case study: Lecturers in the Field of Architecture in National University of Skill

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۳/۱۴، تاریخ ارزیابی: ۱۴۰۳/۵/۱۸، تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۳/۶/۱۲

S. Majidi hatkehlouei, S. Norouzi, M. Haghani, A. Esfandiari

سحر مجیدی هتکه‌لویی^۱، سمیه نوروزی^۲، مهسا

حقانی^۳، اکرم اسفندیاری^۴

Abstract: The quality of teaching largely depends on the teaching qualifications of the instructors especially in skill-oriented fields like architecture, as well as the quality of graduates who are capable and possess the necessary skills for the professional environment. Visiting lecturers, alongside faculty members, are responsible for quality teaching at universities. However, there is no regulation from the Ministry of Science, Research and Technology regarding their recruitment and qualification assessment. To this end, this study aims to evaluate the criteria for assessing the competences of visiting lecturers at universities by examining the form used at the National University of Skill as a case study. The research is practical in purpose and descriptive-analytical in nature. The sample included 115 students and 55 instructors, and for analysis, SPSS22 software, ANOVA, and t-tests were used. The findings indicate that cultural activity components have the least impact, while feedback from instructors in face-to-face interviews has the greatest influence on teaching qualification. It seems essential to standardize the qualifications of instructors through regulations by the Ministry of Science, Research and Technology, and the criteria for recruiting visiting lecturers should be flexible enough based on the field and mission of the university.

Keywords: Competence, University's Lecturers, Architecture, Quality Teaching

چکیده: کیفیت تدریس در رشته‌های مهارت‌محور مانند معماری و به تبع آن کیفیت فارغ‌التحصیلان توانمند و دارای مهارت‌های مورد نیاز محیط حرفه‌ای، تا حد زیادی وابسته به میزان صلاحیت تدریس مدرسین است. مدرسین مدعو در کنار اعضای هیات‌علمی عهده‌دار تدریس در دانشگاه‌ها هستند. اما در مورد نحوه جذب و ارزیابی صلاحیت آنان، آیین‌نامه‌ای از جانب وزارت عتف وجود ندارد. پژوهش حاضر، با هدف سنجش شاخص‌های ارزیابی صلاحیت مدرسین مدعو در دانشگاه‌ها، فرم مورد استفاده در دانشگاه ملی مهارت را به عنوان نمونه موردی، بررسی نموده است. روش پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از حیث روش، توصیفی-تحلیلی است. نمونه آماری شامل ۱۱۵ دانشجو و ۵۵ مدرس بوده و برای تحلیل، از نرم افزار SPSS22 و آنالیز واریانس و آزمون تی استفاده شده است. یافته‌ها حاکی است که مولفه فعالیت‌های فرهنگی، دارای کمترین و بازخورد مدرس در مصاحبه حضوری از دیدگاه هر دو گروه بیشترین تاثیر را بر صلاحیت تدریس مدرس دارد. نتایج به دست آمده از پژوهش نشان می‌دهد که ضمن ضرورت استانداردسازی شاخص‌های صلاحیت مدرسین توسط وزارت عتف، در قالب آیین‌نامه جذب مدرسان مدعو باید شاخص‌ها با توجه به رشته و رسالت دانشگاه از انعطاف‌پذیری مناسبی برخوردار باشد.

کلمات کلیدی: صلاحیت، مدرسین دانشگاه، معماری، توانایی تدریس

^۱ عضو هیات علمی، گروه معماری، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه فنی و حرفه‌ای، تهران، ایران (نویسنده مسئول).

smajidi@tvu.ac.ir

^۲ عضو هیات علمی، گروه معماری، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه فنی و حرفه‌ای، تهران، ایران.

Snoroozi@nus.ac.ir

^۳ عضو هیات علمی، گروه معماری، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه فنی و حرفه‌ای، تهران، ایران.

mhaghani@tvu.ac.ir

^۴ عضو هیات علمی، گروه معماری، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه فنی و حرفه‌ای، تهران، ایران.

Aesfandiari@nus.ac.ir

یکی از اهداف اصلی کنونی کشورها دستیابی به سطح بالایی از کیفیت در آموزش عالی است به طوری که بتواند پاسخگوی نیازها و مشکلات فناورانه در بازار کار و صنعت کشور بوده و در سطح بین‌المللی نیز کارآمد باشد. (Amirova et al, 2020) از این‌رو دانشگاه‌ها بزرگترین منابع هدایت‌کننده‌ی جوامع به سمت رشد و توسعه هستند زیرا معیار علم برای تولید دانش نو و تربیت نیروی انسانی را در دست دارند و به طور مستقیم و غیرمستقیم به تمامی بخش‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی جوامع جهت می‌دهند. (Sharifinia et al, 2021) در سال‌های اخیر، مؤسسات آموزش عالی با چالش‌ها و مطالبات جدیدی مواجه بوده‌اند که ناشی از تغییر روند آموزش به دلیل جهانی شدن و دانش‌محور شدن جامعه است. (Yakubov et al, 2020) این طیف گسترده از مسئولیت، منابع دانشگاهی باصلاحیت را می‌طلبد (Kianian et al, 2020). دانشگاه‌ها مسئول کیفیت آموزش هستند و اساتید دانشگاه از این نظر به نوعی حافظ کیفیت محسوب می‌شوند. (VosoughiFard, 2014) یکی از ارکان کیفیت آموزش، مدرسین با صلاحیت در تدریس هستند. تدریس فعالیتی بسیار پیچیده و چالش برانگیز است. شولمن معتقد هست که بعد از گذشت سی سال پژوهش در زمینه تدریس در کلاس درس، این موضوع پیچیده، چالش برانگیز و اغلب نیازمند فعالیت دقیق و هوشمندانه است. (shulman, 2004) در همین ارتباط فنسترماخر و ریچاردسون سه مهارت را برای صلاحیت تدریس مدرس و تدریس خوب معرفی می‌کنند که عبارتند از: مهارت‌های روانشناختی، مهارت‌های منطقی و مهارت‌های اخلاق‌مداری (Fenstermacher & Richardson, 2005) مهارت منطقی دربرگیرنده فعالیت‌هایی مانند تعریف کردن، ارائه دادن، توضیح دادن، اصلاح کردن و تفسیر کردن موضوع‌های درسی آن حوزه خاص از دانش است. مهارت روان‌شناختی شامل؛ فعالیت‌هایی مانند برانگیختن یادگیرندگان، تشویق کردن، پاداش دادن، تنبیه کردن، برنامه‌ریزی و ارزشیابی می‌باشد و مهارت اخلاق‌مداری متضمن امور اخلاقی مانند صداقت، شجاعت، صبر و تحمل، ترحم و احترام و انصاف می‌باشد. (mehrmoammadi, 2015 fazeli, &) بر این اساس به نظر می‌رسد داشتن مدرسین دارای صلاحیت تدریس متضمن رسیدن آموزش عالی به اهداف اصلی خود که دستیابی به سطح بالایی از کیفیت در آموزش برای پاسخگویی به نیازها و مشکلات فناورانه در بازار کار و صنعت کشور و بین‌المللی بوده؛ باشد.

نظارت دقیق و مستمر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (عتف) بر نحوه‌ی جذب، عملکرد، ترفیع و ارتقای اعضای هیأت علمی، مسیر نسبتاً روشنی را برای ارزیابی آنان ایجاد کرده‌است. این در حالی است که در مورد نحوه جذب، ارزیابی صلاحیت تدریس، ارزیابی عملکرد و... اساتید مدعو آیین‌نامه‌ای از جانب وزارت عتف وجود ندارد. هر دانشگاهی بر اساس آیین‌نامه و شیوه‌نامه

سنجش شاخص های ارزیابی صلاحیت تدریس مدرسین مدعو...

داخلی که به تایید هیات ریسه و هیات امناء (در صورت وجود) آن دانشگاه رسیده است؛ اقدام به جذب و همکاری با اساتید مدعو می‌کند؛ که البته نبود یک آیین‌نامه مشخص از جانب وزارت عتف سبب برخوردهای مختلف و سلیقه‌ای در دانشگاه‌ها به خصوص در موسسات آموزش عالی شده است و این خود می‌تواند یکی از عوامل کاهش کیفیت آموزش در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی به خصوص در رشته‌های مهارت‌محور باشد.

رشته‌ی معماری یکی از این رشته‌های مهارت محور است که در سال‌های اخیر، بواسطه وجود گرایش‌های متنوع در مقاطع مختلف از کاردانی تا دکترا افزایش چشمگیری در پذیرش دانشجو داشته است. با توجه به این مسئله، اعضای هیات علمی به تنهایی امکان تدریس تمامی دروس را نداشته و نیاز به اساتید مدعو است. (Mahmoudi, 2002) متأسفانه شکل ارزانی از تدریس، راهبرد محوری دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی شده است. بدین ترتیب استفاده از معلمان ناکارآزموده (معلم غیر حرفه‌ای)، مانند دانشجویان سال آخر یا افراد تازه فارغ‌التحصیل و یا طراحان کم‌سابقه بازار حرفه‌ای به عنوان دستیاران تدریس یا مدرس مدعو برای آموزش در کارگاه طراحی رایج شده است. استفاده از این مدرسین در کارگاه‌ها، شماری از سؤالات اخلاقی و آموزشی را مطرح می‌کند. یک انتقاد مسلم این است که کیفیت تدریس پایین آمده و در نتیجه، یادگیری دانشجویان آفت کرده است. (Smith, 2012) در دانشگاه‌های ایران نیز امروزه جذب بعضی مدرسان تازه‌کار در رشته‌ی معماری سبب بروز مشکلاتی در عرصه‌ی آموزش و به تبع آن در فضای حرفه‌ای این رشته شده است. (Sadram et al, 2022) به نظر می‌رسد در صورتی که بررسی صلاحیت تدریس مدرسین مدعو به درستی و مبتنی بر نظریه‌های علمی مرتبط با صلاحیت تدریس و همچنین همخوان با بستر علمی، اجتماعی و فرهنگی در ایران باشد؛ می‌توان تا حد زیادی از این خسران جلوگیری کرد.

بر این اساس هدف اصلی از این پژوهش ارزیابی نحوه جذب و امتیازدهی به متقاضیان تدریس در رشته معماری در دانشگاه‌هاست که در این پژوهش دانشگاه ملی مهارت به عنوان نمونه موردی مورد نظر است. در این دانشگاه سرفصل جدیدی برای این رشته تحت عنوان مهندسی حرفه‌ای معماری ارائه شده است که در اهداف آن مشخصاً به الزام ایجاد مهارت لازم برای محیط حرفه‌ای اشاره شده است. دانشگاه ملی مهارت با داشتن بیش از ۱۸۱ دانشکده و آموزشکده، ۱۷۰ هزار دانشجو و ۱۷ هزار مدرس یکی از بزرگترین جمعیت‌های دانشجویی و مدرس را در میان دانشگاه‌های کشور دارد. (<https://nus.ac.ir/>) با توجه به تعداد کم اعضای هیات علمی دانشگاه بالغ بر ۸۰ درصد دروس در این دانشگاه توسط مدرسین مدعو تدریس می‌شود. با توجه به تعداد بالای مدرسین مدعو در این دانشگاه، وجود رشته مهندسی حرفه‌ای معماری و فرم طراحی شده ارزیابی برای جذب مدرس و همچنین با توجه به رسالت اصلی آن در راستای تربیت نیروی ماهر برای بازار کار و صنعت کشور می‌تواند نمونه مناسبی برای مطالعه در

سحر مجیدی هتکه لویی، سمیه نوروزی، مهسا حقانی، اکرم اسفندیاری

این خصوص باشد. شایان ذکر است که بعضی از دانشگاه‌های دیگر نیز فرم طراحی شده و مشخصی برای ارزیابی دارند که اغلب در قالبی مشابه با فرم موجود در دانشگاه ملی مهارت است. مابقی که فرم مشخصی ندارند اغلب یک شیوه‌نامه با موارد حداقلی برای مدرک تحصیلی، سابقه تدریس و فعالیت‌های پژوهشی را برای جذب اساتید مدعو مشخص کرده‌اند که در کنار مصاحبه حضوری، روند جذب مدرس را مشخص می‌کند.

این دانشگاه از سال ۱۳۹۷ از یک فرم برای ارزیابی صلاحیت مدرسین مدعو در کنار مصاحبه حضوری استفاده می‌کند. این فرم امتیازدهی به متقاضیان تدریس، در پنج بخش «سوابق تحصیلی»، «فعالیت‌های آموزشی، سوابق تدریس»، «فعالیت‌های پژوهشی و فناوری»، «فعالیت‌های اجرایی» و «فعالیت‌های فرهنگی» تهیه شده است. هر بخش به زیر بخش‌هایی تفکیک شده است. متقاضی در یک ستون خود ارزیابی، امتیاز مورد نظر خود را اعلام کرده و کمیته تخصصی نیز هنگام بررسی بر اساس مستندات امتیاز مورد نظر خود را اعلام می‌کنند. متقاضی برای ورود به مرحله مصاحبه حضوری باید حداقل امتیاز لازم از این فرم را به دست آورد. موارد اشاره شده در این فرم به پیوست آمده است. مجموع امتیازهای به دست آمده در کنار امتیازی که از مصاحبه حضوری به دست می‌آید؛ امتیاز کلی متقاضی را تعیین می‌کند. هدف از مصاحبه ارزیابی مهارت و توانایی تدریس بوده که در ۵ بخش (توانایی تدریس، توانایی انتقال مفاهیم، طرح ایده‌های نو برای دروس، استفاده از فناوری‌های نوین در تدریس، میزان اطلاعات متقاضی از صنایع، حرف و کسب و کار در رشته تخصصی خود) بررسی می‌شود. با توجه به هدف پژوهش سوالات پژوهش به ترتیب زیر است:

آیا تمامی شاخص‌های فرم انتخاب اساتید رشته معماری در دانشگاه ملی مهارت از نظر دانشجویان و اساتید قابل اعتنا هستند؟

اولویت بندی شاخص‌های فرم انتخاب اساتید رشته معماری از دیدگاه اساتید و دانشجویان به چه صورت می‌باشد؟

آیا ویژگی‌های زمینه‌ای پرسش شوندگان همچون مقطع تحصیلی دانشجویان، مقطع تحصیلی اساتید و نوع همکاری اساتید و غیره سبب ایجاد تفاوت در پاسخ‌ها شده است؟ پژوهش مشابهی برای سنجش فرم ارزیابی صلاحیت مدرسین در دانشگاه ملی مهارت انجام نشده است. از این رو به بررسی پژوهش‌های مشابه در حوزه بررسی صلاحیت مدرسین در حالت عام (در حین تدریس) پرداخته شد تا بتوان به مولفه‌هایی لازم برای صلاحیت مدرسین پی برد:

گونزالز-فرناندز و همکاران (۲۰۲۴) در راستای پروژه‌ی طراحی یک مدل آموزش صلاحیت‌های تدریس/حرفه‌ای برای مدرسان به ارزیابی صلاحیت تدریس و حرفه‌ای مدرسان پرداخته‌اند. نتایج به دست آمده نشان داد که مدرسان بیشتر به مهارت‌های برنامه‌ریزی، ارتباط،

سنجش شاخص های ارزیابی صلاحیت تدریس مدرسین مدعو...

ارزیابی، روش‌شناسی، دیجیتال در ایجاد صلاحیت تدریس اهمیت می‌دهند. و در ادامه بیان می‌دارد که وجود دوره‌های توانمندسازی مدرسان نیز می‌تواند علاوه بر ایجاد مهارت‌های به روز و نوآورانه مورد نیاز به خصوص در حوزه دیجیتال؛ زمینه‌های انتقال تجربه را در میان مدرسان فراهم آورد (Gonzalez-Fernandez, 2024).

صدرام و همکاران (۱۴۰۱) در مقاله‌ای با عنوان «معیارهای گزینش دستیاران تدریس و مدرسان مدعو معماری؛ نمونه‌ی موردی: دانشگاه حکیم سبزواری» با هدف استخراج معیارهای برجسته‌ی مورد قبول استادان و دانشجویان معماری و ارائه تعریفی عملیاتی برای گزینش دستیاران استاد و اساتید مدعو به ۱۷ معیار مناسب رسیده‌اند که از آن جمله می‌توان به حضور منظم، به روز بودن اطلاعات، تسلط به درس مربوطه، ارتباط مناسب با دانشجو، مطالعه در زمینه تدریس و کار حرفه‌ای در کنار تدریس اشاره کرد (et al, 2022 Sadram).

در پژوهشی که توسط ستیادین و روهیدا انجام شده است (۲۰۲۱) نتایج نشان داد که یکی از معیارهای مهم در صلاحیت تدریس مهارت انتقال دانش به دانشجویان است این مهارت در کنار شایستگی‌های آموزشی، حرفه‌ای، اجتماعی و شخصیتی می‌تواند در کنار هم صلاحیت تدریس را ایجاد کند. در همین ارتباط عموماً وزارت علوم و مجموعه آموزش عالی با ارائه حمایت مالی مناسب در بودجه دانشگاه‌ها برای بهبود کیفیت مدرسین تلاش می‌کنند اما نتایج پژوهش نشان داد که این راهبرد در کنار فراهم آوردن شرایط همکاری با نهادها، صنایع، سازمان‌ها و دستگاه‌های اجرایی به عنوان یک مکمل ارتباط با محیط حرفه‌ای و صنعتی برای به‌روزرسانی بینش، روش‌های تفکر و مهارت‌های مدرسان می‌تواند بهترین نتیجه را داشته باشد

(Setiadin&Rohida, 2021)

نتایج پژوهش اوکولی و همکاران (۲۰۲۰) نشان داد اساتیدی که در دوره‌های توانمندسازی آموزش‌های لازم را دریافت کرده‌اند، بهتر تدریس کرده، یادگیری دانشجویان را تسهیل می‌کنند و رویکردها و راهبردهای آموزشی مناسب و مؤثر را به کار می‌گیرند. در همین راستا، نویسندگان داشتن مدرک دکترا را به عنوان یک مدرک آموزشی کافی که مدرس بتواند در طول حرفه خود به آن تکیه کند، رد می‌کنند (Okolie et al, 2020).

امیروا و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهشی به دنبال ارائه یک مرور جامع در مورد اهمیت مهارت خلاقیت و پژوهش به عنوان ارکان مهم صلاحیت تدریس در آموزش حرفه‌ای مدرسان آینده پرداخته‌اند. بر اساس نتایج به دست آمده برای مدرسان آینده، لازم است که علاوه بر تسلط بر دانش تخصصی، در حل انواع مشکلات حرفه‌ای آموزشی نیز خلاق باشند. (Amirova, 2020)

«شایستگی‌های اساتید و کسب مهارت‌های استخدام‌پذیری دانشجویان در دانشگاه ملی نیجریه» عنوان پژوهشی است که سسیلاموجی و همکاران در سال ۲۰۱۹ انجام داده‌اند. نتایج نشان از رابطه‌ی معناداری بین مهارت مدرس در حوزه‌های اصلی تدریس و فرصت‌های شغلی

دانشجویان دارد. و کسب مهارت‌های استخدام پذیری توسط دانشجویان به صلاحیت تدریس مدرسین وابسته است. بر اساس یافته‌ها به نظر می‌رسد که وجود صلاحیت و مهارت اساتید در زمینه‌های دانش، خلاقیت، انضباط، ارتباطات و حرفه‌ای می‌تواند دانش، ایده‌ها، ارزش‌ها و نگرش‌های لازم برای کسب موفقیت در مهارت‌های استخدام پذیری را در ، دانشجویان توسعه دهد. (Cecilia Emuji and etal, 2019)

القیاوی و عزالدین (۲۰۱۵) در نتیجه پژوهش انجام شده در راستای الگوی پیشنهادی برای توسعه و سنجش شایستگی مدرسین آینده دانشکده‌های علوم تربیتی تاکید می‌کنند که مدرسین دانشگاه باید در وهله اول صلاحیت‌های علمی و همچنین شایستگی‌های حرفه‌ای (مانند برنامه-ریزی جلسات، روش‌های تدریس و سازوکارهای اجرای آن‌ها) و در نهایت شایستگی‌های شخصی (مانند سلامت جسمانی، هوش عمومی، رفتار اخلاقی، مهارت‌های زبانی و ارتباطی و توانایی‌های نوآوری، مدیریت و تصمیم‌گیری) داشته باشند. (Alqiawi & Ezzeldin, 2015)

مطالعه پژوهش‌های مشابه مشخص کرد که مهارت‌های متعددی برای ایجاد صلاحیت تدریس به صورت عام مورد نیاز است و از معیارهای مشترک بیان شده برای ایجاد و یا بهبود صلاحیت تدریس می‌توان به دانش تخصصی، توانایی انتقال مطالب، خلاقیت، پژوهش، مهارت-های دیجیتال و استفاده از فناوری‌های نوین و همچنین ارتباط با صنعت و محیط حرفه‌ای را نام برد. این مهارت‌ها با مهارت‌های مطرح شده در فرم ارزیابی و مصاحبه مدرسین دانشگاه ملی مهارت همپوشانی زیادی دارد. مولفه‌هایی که در پژوهش‌های مشابه به آن‌ها اشاره نشده بود مولفه فعالیت‌های فرهنگی و سوابق تحصیلی بوده است. البته فرض بر آن است که سوابق تحصیلی از شروط لازم برای جذب اولیه مدرسین مدعو در تمامی دانشگاه‌ها باشد. مطالعات مشابه انجام شده یا از دیدگاه مدرسین و یا از دیدگاه دانشجویان انجام شده است. دیدگاه اساتید و اعضای هیات علمی به دلیل داشتن تجربه و صلاحیت کافی در مورد مهارت‌ها و شایستگی‌های لازم برای تدریس به عنوان متخصص برای ارزیابی شاخص‌ها بسیار ارزشمند است. در همین حال دانشجویان مخاطبین اصلی مدرسین محسوب می‌شوند. نظرات آن‌ها در فرم‌های ارزشیابی در پایان هر ترم دریافت می‌شود این نظرات در ترفیع، ارتقا و تبدیل وضعیت اعضای هیات علمی طبق آیین‌نامه اثرگذار است اما برای مدرسین مدعو در فرایند جذب آن‌ها توسط دانشگاه آن-چنان که باید موثر نیست. زیرا آیین‌نامه‌ای در این مورد وجود ندارد. از این‌رو در این مطالعه تلاش شده است تا از دیدگاه دانشجویان نیز به این موضوع توجه شود. بر این اساس در مطالعه پیش رو بررسی فرم ارزیابی صلاحیت تدریس از دیدگاه هر دو این گروه‌ها انجام شده است تا تفاوت و یا تشابه آرای این دو گروه مشخص شود.

روش شناسی

روش پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از حیث روش، توصیفی-تحلیلی-پیمایشی است. جامعه آماری در این پژوهش دانشجویان و اساتید مدعو دانشگاه ملی مهارت و اعضای هیات علمی دانشگاه‌ها می‌باشند. نمونه آماری شامل ۱۱۵ دانشجو در مقاطع کاردانی و کارشناسی (این دانشگاه دانشجو در سطح تحصیلات تکمیلی ندارد) و ۵۵ مدرس (شامل مدرسین مدعو و اعضای هیات علمی) بوده است. تعداد نمونه‌ها بر اساس میزان مورد نیاز آزمون‌های آماری برای تحلیل تعیین شده است. پرسشنامه شامل سوالات مبتنی بر شاخص‌های فرم موجود و بر اساس طیف ۵ تایی لیکرت از خیلی زیاد تا خیلی کم تهیه شد. به منظور تعیین روایی پرسشنامه، از آزمون بارتلت استفاده شد که روایی کلی حاصل از پرسشنامه ۹۰/۹۴ بوده است. بررسی پایایی پرسشنامه نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ صورت گرفت. مقدار ضریب به دست آمده برای متغیرهای اصلی تحقیق بعد از انجام روایی برای تمام متغیرها این مقدار بالای ۰/۷ است، می‌توان گفت که ابزار از پایایی مناسبی برخوردار بوده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌های پرسشنامه‌ها، از نرم افزار SPSS و آمارهای استنباطی استفاده شده است. از آنالیز واریانس، آزمون تی تک‌نمونه‌ای مستقل و آزمون خی دو برای پاسخ به سوالات مطرح شده در پژوهش استفاده شده است.

یافته های پژوهش

در راستای پاسخ به سوالات پژوهش از آزمون های آماری برای تحلیل داده‌های به دست آمده از پاسخ دهندگان استفاده شده است که در ادامه به ارائه نتایج آن ها پرداخته خواهد شد:

آیا تمامی شاخص‌های فرم انتخاب اساتید رشته معماری در دانشگاه ملی مهارت

از نظر دانشجویان و اساتید قابل اعتنا هستند؟

جهت بررسی وضعیت متغیرهای موجود از آزمون تی تک نمونه‌ای مستقل استفاده شده است. همان‌طور که در جدول شماره ۱ ملاحظه می‌شود از دیدگاه اساتید، چون سطح معناداری آزمون در خصوص معیارهای صلاحیت تدریس کمتر از سطح خطای ۰/۰۵ درصد است و میانگین از عدد ۳ (حد وسط طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای) بیشتر بوده و هم‌چنین حد بالا و حد پایین تمامی متغیرها هر دو مقدار مثبت بدست آمده است با اعتماد بالای ۹۵ درصد می‌توان اظهار کرد که شاخص‌های سوابق تحصیلی، فعالیت‌های آموزشی، مصاحبه حضوری و فعالیت‌های پژوهشی و فناوری از عوامل تأثیرگذار بر صلاحیت تدریس از دیدگاه اساتید می‌باشند. در همین حال یافته‌ها حاکی از آن است که شاخص‌های فرهنگی از عوامل کمتر تأثیرگذار بر صلاحیت تدریس از دیدگاه اساتید می‌باشند. از دیدگاه دانشجویان، با اعتماد بالای ۹۵ درصد می‌توان اظهار کرد که شاخص‌های سوابق تحصیلی، فعالیت‌های آموزشی، مصاحبه حضوری و فعالیت‌های

سحر مجیدی هتکه لویی ، سمیه نوروزی ، مهسا حقانی ، اکرم اسفندیاری

پژوهشی و فناوری در وضعیت نسبتاً مطلوبی قرار دارند. و شاخص‌های فرهنگی از عوامل تأثیرگذار بر صلاحیت تدریس از دیدگاه دانشجویان نمی‌باشند.

جدول ۱. شناسایی وضعیت معیارهای صلاحیت تدریس از دیدگاه اساتید و دانشجویان با استفاده

از آزمون تی تک نمونه‌ای

متغیر		مقدار	سطح	اختلاف	بازه اطمینان ۹۵ درصدی
آماره		معناداری	میانگین	اختلاف میانگین	
تی				حد پایین	حد بالا
۱۲/۸۳	شاخص سوابق تحصیلی	۰/۰۰۰	۱/۰۲	۰/۱۸۶	۱/۱۹
۲/۳۵	شاخص فعالیت‌های آموزشی	۰/۰۲۲	۰/۲۲	۰/۰۳۳	۰/۴۲
۳/۵۲	شاخص مصاحبه حضوری	۰/۰۰۱	۰/۶۰	۰/۲۶	۰/۹۵
۲/۲۹	شاخص فعالیت‌های پژوهشی و فناوری	۰/۰۲۶	۰/۱۹	۰/۰۲	۰/۳۶
-۲/۸۵	شاخص‌های فرهنگی	۰/۰۰۶	-۰/۳۷	-۰/۶۴	-۰/۱۱
۶/۳۵	شاخص سوابق تحصیلی	۰/۰۰۰	۰/۵۶	۰/۳۸	۰/۷۳
۸/۲۹	شاخص فعالیت‌های آموزشی	۰/۰۰۰	۰/۶۳	۰/۴۸	۰/۷۸
۵/۳۴	شاخص مصاحبه حضوری	۰/۰۰۰	۰/۶۱	۰/۳۹	۰/۸۵
۹/۲۹	شاخص فعالیت‌های پژوهشی و فناوری	۰/۰۰۰	۰/۷۳	۰/۵۷	۰/۸۹
-۰/۳۳	شاخص‌های فرهنگی	۰/۰۷۳	۰/۰۴	-۰/۲۱	۰/۳۰

از دیدگاه اساتید

از دیدگاه دانشجویان

اولویت‌بندی شاخص‌های فرم انتخاب اساتید رشته معماری از دیدگاه اساتید و

دانشجویان به چه صورت می‌باشد؟

با توجه به نتایج به‌دست آمده در جدول شماره ۲ شاخص سوابق تحصیلی دارای بیشترین تأثیر بر صلاحیت تدریس اساتید از دیدگاه اساتید می‌باشد و به ترتیب شاخص مصاحبه حضوری، شاخص فعالیت‌های آموزشی، شاخص فعالیت‌های پژوهشی و فناوری و شاخص‌های فرهنگی در اولویت‌های بعدی قرار دارند. از دیدگاه دانشجویان، شاخص فعالیت‌های پژوهشی و فناوری بیشترین تأثیر را بر صلاحیت تدریس اساتید دارد و به ترتیب شاخص مصاحبه حضوری، شاخص سوابق تحصیلی، شاخص فعالیت‌های آموزشی، و شاخص‌های فرهنگی در اولویت‌های بعدی قرار دارند.

سنجش شاخص های ارزیابی صلاحیت تدریس مدرسین مدعو...

جدول ۲. رتبه بندی معیارهای صلاحیت تدریس از دیدگاه اساتید و دانشجویان

عوامل اصلی	میانگین رتبه	رتبه	آزمون کای دو	درجه آزادی	سطح معنی داری
شاخص سوابق تحصیلی	۴/۱۲	۱	۷۴/۶۵۴	۴	۰/۰۰۰۰
	۲/۶۹	۳			
	۳/۶۸	۲			
	۲/۶۵	۴			
	۱/۸۷	۵			
شاخص فعالیت های آموزشی	۳/۰۷	۳	۲۱/۴۰	۴	۰/۰۰۰۰
	۲/۹۴	۴			
	۳/۱۵	۲			
	۳/۳۵	۱			
	۲/۴۹	۵			

از دیدگاه اساتید

از دیدگاه دانشجویان

آیا ویژگی های زمینه ای پرسش شوندگان سبب ایجاد تفاوت در پاسخ ها شده

است؟

ویژگی های زمینه ای در این پژوهش شامل مقطع تحصیلی دانشجویان، سن دانشجویان، مقطع تحصیلی اساتید و نوع همکاری اساتید بوده است. برای بررسی این تفاوت ها از آنالیز

سحر مجیدی هتکه لویی ، سمیه نوروزی ، مهسا حقانی ، اکرم اسفندیاری

واریانس استفاده شده است. بررسی نتایج آماری به دست آمده برای تفاوت نظرات اساتید در رابطه با شاخص‌های فرم صلاحیت تدریس با توجه به میزان تحصیلات اساتید نشان می‌دهد که بین نظرات اساتید در رابطه با شاخص فرهنگی و شاخص فعالیت‌های پژوهشی و فناوری با توجه به میزان تحصیلات آنان تفاوت معنی‌داری وجود دارد. (جدول شماره ۳) مقادیر نمرات میانگین به دست آمده؛ نشان می‌دهد که میانگین شاخص‌های معنی‌دار شده در اساتید با میزان تحصیلات دانشجوی دکترا بیشتر از سایر اساتید می‌باشد. همچنین در شاخص مصاحبه حضوری و شاخص سوابق تحصیلی، شاخص فعالیت‌های آموزشی تفاوت معنی‌داری مشاهده نشد. که بیانگر نظرات یکسان اساتید می‌باشد.

جدول ۳. بررسی انتخاب شاخص‌های فرم صلاحیت تدریس با توجه به میزان تحصیلات اساتید

سطح معنی داری	F	مقدار حداقل مقدار حداکثر	فاصله اطمینان در سطح ۹۵٪		میانگین	انحراف معیار	خطای میانگین	میزان تحصیلات اساتید	
			کران بالا	کران پایین					
۰/۴۳	۰/۸۵	۴/۶۷	۲/۶۷	۴/۲۰	۳/۷۴	۰/۱۱	۰/۵۶	۳/۹۷	کارشناسی ارشد
		۵	۲/۶۷	۴/۷۵	۳/۷۳	۰/۲۲	۰/۷۶	۴/۲۴	دانشجوی دکترا
		۵	۳	۴/۲۴	۳/۷۲	۰/۱۲	۰/۵۵	۳/۹۸	دکترا
۰/۱۲	۲/۱۷	۴	۲/۵۰	۳/۵۹	۳/۱۴	۰/۱۰	۰/۵۴	۳/۳۷	کارشناسی ارشد
		۴/۲۵	۱/۵۰	۳/۹۷	۲/۷۹	۰/۲۶	۰/۸۸	۳/۳۸	دانشجوی دکترا
		۴/۵۰	۲/۲۵	۳/۳۳	۲/۵۹	۰/۱۷	۰/۷۹	۲/۹۶	دکترا
۰/۲۹	۱/۲۶	۵	۱	۳/۹۴	۲/۷۰	۰/۲۹	۱/۴۹	۳/۳۲	کارشناسی ارشد
		۵	۱	۵	۳	۰/۴۴	۱/۴۸	۴	دانشجوی دکترا
		۵	۳	۴/۱۲	۳/۳۸	۰/۱۷	۰/۷۸	۳/۷۵	دکترا
۰/۰۰۱	۸/۶۱	۴/۲۹	۲/۱۴	۳/۶۷	۳/۲۱	۰/۱۱	۰/۵۶	۳/۴۴	کارشناسی ارشد
		۴	۱/۴۳	۳/۸۸	۲/۸۷	۰/۲۲	۰/۷۵	۳/۳۷	دانشجوی دکترا

سنجش شاخص های ارزیابی صلاحیت تدریس مدرسين مدعو...

	۲/۷۷	۰/۴۱	۰/۰۹	۲/۵۸	۲/۹۷	۲/۱۴	۳/۴۳
دکتر	۲/۳۶	۰/۹۵	۰/۱۹	۱/۹۷	۲/۷۵	۱	۴
کارشناسی ارشد	۳/۲۷	۱/۲۷	۰/۳۸	۲/۴۲	۴/۱۳	۲	۵
دانشجوی دکترا	۲/۶۰	۰/۶۸	۰/۱۵	۲/۳۸	۲/۹۲	۲	۴
دکتر							

شاخص های فرهنگی

در همین حال بررسی نتایج با توجه به جنسیت اساتید نشان می دهد که، بین نظرات اساتید در رابطه با شاخص مصاحبه حضوری در اساتید مرد بیشتر از اساتید زن می باشد. (جدول شماره ۴) همچنین در شاخص فرهنگی، فعالیت های پژوهشی و فناوری و شاخص سوابق تحصیلی، شاخص فعالیت های آموزشی تفاوت معنی داری مشاهده نشد. در همین حال بررسی ها نشان داد که نظرات اساتید در رابطه با شاخص های مشخص شده با توجه به سابقه کاری آنان یکسان می باشد.

جدول شماره ۴- بررسی انتخاب شاخص های فرم صلاحیت تدریس با توجه به جنسیت اساتید

سطح معنی داری	F	مقدار حداقل مقدار حداکثر		فاصله اطمینان در سطح ۹۵٪		خطای میانگین	انحراف معیار	میانگین	جنسیت	
		کران بالا	کران پایین	کران بالا	کران پایین					
۰/۲۳	۱/۴۷	۴/۶۷	۲/۶۷	۴/۱۷	۳/۶۴	۰/۱۲	۰/۶۰	۳/۹۰	خانم	شاخص سوابق تحصیلی
		۵	۲/۶۷	۴/۳۱	۳/۸۹	۰/۱۰	۰/۵۹	۴/۱۰	آقا	
۰/۲۲	۵/۰۷	۴/۵۰	۱/۵۰	۳/۲۹	۲/۶۳	۰/۱۵	۰/۷۴	۲/۹۶	خانم	شاخص فعالیت های آموزشی
		۴/۵۰	۲/۲۵	۳/۶۳	۳/۱۶	۰/۱۱	۰/۶۶	۳/۳۹	آقا	
۰/۰۴	۴/۱۷	۵	۱	۳/۶۹	۲/۶۸	۰/۲۴	۱/۱۴	۳/۱۸	خانم	شاخص مصاحبه حضوری
		۵	۱	۴/۳۴	۳/۴۲	۰/۲۲	۱/۳۲	۳/۸۸	آقا	
۰/۰۷	۳/۳۱	۴/۲۹	۱/۴۳	۳/۳۳	۲/۶۸	۰/۱۵	۰/۷۳	۳/۰۰۶	خانم	شاخص فعالیت های پژوهشی و فناوری
		۴/۱۴	۲/۱۴	۳/۵۰	۳/۱۲	۰/۰۹	۰/۵۳	۳/۳۱	آقا	

۰/۳۰	۱/۰۹	۴	۱	۲/۸۳	۲/۰۷	۰/۱۸	۰/۸۵	۲/۴۵	خانم	شاخص های فرهنگی
		۵	۱	۳/۱۰	۲/۳۷	۰/۱۸	۱/۰۵	۲/۷۴	آقا	

همین آزمون برای بررسی تفاوت نظر دانشجویان با توجه به ویژگی‌های زمینه‌ای به کمک آنالیز واریانس انجام شد. نتایج نشان داد با توجه به میزان تحصیلات، بین نظرات دانشجویان در رابطه با شاخص مصاحبه حضوری تفاوت معنی‌داری وجود دارد. که مقادیر نمرات میانگین به دست آمده برای نشان می‌دهد که میانگین شاخص معنی‌دار شده در دانشجویان کارشناسی بیشتر از دانشجویان کاردانی می‌باشد. (جدول شماره ۵) در بقیه شاخص‌ها نظرات دانشجویان یکسان می‌باشد.

جدول شماره ۵. بررسی انتخاب شاخص های فرم صلاحیت تدریس با توجه به میزان تحصیلات

دانشجویان

سطح معنی داری	F	مقدار حداکثر	مقدار حداقل	فاصله اطمینان در سطح ۹۵٪		میانگین	انحراف معیار	میزان تحصیلات	
				کران بالا	کران پایین				
۰/۱۹	۱/۶۹	۵	۱	۳/۷۲	۳/۱۰	۰/۱۵	۱/۰۱	۳/۴۱	دانشجوی کاردانی
				۳/۸۶	۳/۴۳			۰/۱۰	
۰/۹۱	۰/۰۱	۵	۲	۳/۹۰	۳/۳۹	۰/۱۲	۰/۸۴	۳/۶۴	دانشجوی کاردانی
				۳/۸۲	۳/۴۴			۰/۰۹	
/۰۰۳	۹/۴۵	۵	۱	۳/۶۱	۲/۷۶	۰/۲۱	۱/۴۰	۳/۱۸	دانشجوی کاردانی
				۴/۱۴	۳/۶۴			۰/۱۲	
۰/۱۸	۱/۷۸	۵	۲	۳/۸۵	۳/۳۴	۰/۱۲	۰/۸۵	۳/۶۰	دانشجوی کاردانی
				۴/۰۱	۳/۶۱			۰/۰۹	

سنجش شاخص های ارزیابی صلاحیت تدریس مدرسين مدعو...

شاخص های فرهنگی	دانشجوی کاردانی		دانشجوی کارشناسی	
	۲/۹۱	۱/۳۰	۰/۱۹	۲/۵۱
	۵	۱	۳/۳۱	۲/۵۱
	۰/۶۵	۰/۴۱	۳/۴۷	۲/۷۸
	۵	۱	۳/۴۷	۲/۷۸

در رابطه با شاخص مصاحبه حضوری و شاخص های فرهنگی با توجه به سن آنان تفاوت معنی داری وجود دارد. که مقادیر نمرات میانگین به دست آمده برای نشان می دهد که میانگین شاخص فرهنگی در دانشجویان ۲۰ تا ۲۳ سال و میانگین شاخص مصاحبه حضوری در دانشجویان بالای ۲۳ سال بیشتر از سایرین می باشد. (جدول شماره ۶) در سایر شاخص ها تفاوت معنی داری مشاهده نشد.

جدول شماره ۶. بررسی انتخاب شاخص های فرم صلاحیت تدریس با توجه به سن دانشجویان

سطح معنی داری	F	مقدار حداکثر	مقدار حداقل	فاصله اطمینان در سطح ۹۵٪		خطای میانگین	انحراف معیار	میانگین	سن	شاخص سوابق تحصیلی
				کران بالا	کران پایین					
.	۰/۰۹	۲/۴۳	۵	۱	۳/۹۲	۳/۱۹	۰/۱۸	۱/۱۲	۳/۵۶	۲۰ تا ۲۱ سال
					۳/۶۶	۳/۲۶	۰/۰۹	۰/۸۰	۳/۴۶	۲۰ تا ۲۳ سال
					۴/۷۲	۳/۴۹	۰/۲۷	۰/۹۶	۴/۱۱	بالای ۲۳ سال
.	۰/۷۷	۰/۲۵	۵	۲	۳/۹۰	۳/۳۱	۰/۱۴	۰/۸۸	۳/۶۱	۲۰ تا ۲۱ سال
					۳/۸۷	۳/۴۷	۰/۱۰	۰/۸۱	۳/۶۷	۲۰ تا ۲۳ سال
					۳/۹۴	۳/۰۵	۰/۲۰	۰/۶۹	۳/۵۰	بالای ۲۳ سال
.	۰/۰۴	۳/۲۲	۵	۱	۳/۶۹	۲/۷۳	۰/۲۳	۱/۴۵	۳/۲۱	۲۰ تا ۲۱ سال
					۴/۰۸	۳/۵۲	۰/۱۳	۱/۱۲	۳/۸۰	۲۰ تا ۲۳ سال
					۴/۴۲	۳/۴۱	۰/۲۲	۰/۷۹	۳/۹۲	بالای ۲۳ سال
.	۰/۱۶	۱/۸۶	۵	۲/۵۷	۳/۸۵	۳/۳۵	۰/۱۱	۰/۷۶	۳/۶۰	۲۰ تا ۲۱ سال

		پژوهشی و فناوری							
۵	۲	۳/۹۴	۳/۵۱	-/۱۰	۰/۸۶	۳/۷۳	۲۳ تا ۲۳ سال		
۵	۲/۷	۴/۷۲	۳/۵۵	-/۲۶	۰/۹۱	۴/۱۴	بالای ۲۳ سال		
۱۰ تا ۱۵	۴/۳۶	۵	۱	۳/۱۰	۲/۲۲	-/۲۱	۱/۳۴	۲/۶۶	۲۳ تا ۲۳ سال
۵	۱	۳/۷۰	۳/۰۴	-/۱۶	۱/۳۳	۳/۳۷	۲۳ تا ۲۳ سال		
۵	۱	۳/۵۰	۱/۵۰	-/۴۵	۱/۵۶	۲/۵۰	بالای ۲۳ سال		

شاخص های فرهنگی

بحث و نتیجه گیری

جذب اساتید مدعو در دانشگاه‌ها عموماً با شاخص‌های تعریف شده از جانب خود دانشگاه‌ها (بعضاً با فرم‌های ارزیابی طراحی شده و بعضاً بدون آن) و بدون نظارتی توسط نهادهای بالادستی انجام می‌شود. این مسئله در برخی از رشته‌ها بالاخص رشته‌های مهارت محور من جمله رشته معماری موجب افت تحصیلی و مهارتی دانشجویان می‌گردد. از یک سو فارغ‌التحصیلان رشته‌ی معماری به دلیل آشفتگی بازار کار حرفه‌ای معماری و نیافتن شغل مناسب یا درآمد حداقلی، متقاضی تدریس هستند و از سوی دیگر، دانشکده‌های معماری نیز به دلیل افزایش کمی دانشجویان و تمایل به پایین نگه داشتن هزینه‌های جاری دانشگاه، مایل به جذب آن‌ها هستند. (Abykanova et al, 2016) از این‌رو، پژوهش حاضر با هدف سنجش شاخص‌های ارزیابی صلاحیت تدریس مدرسان مدعو در رشته معماری به بررسی فرم ارزیابی صلاحیت تدریس در دانشگاه ملی مهارت از دیدگاه دانشجویان و اساتید پرداخته است. در فرم ارزیابی دانشگاه ملی مهارت شاخص‌ها در پنج بخش «سوابق تحصیلی»، «فعالیت‌های آموزشی، سوابق تدریس»، «فعالیت‌های پژوهشی و فناوری»، «فعالیت‌های اجرایی» و «فعالیت‌های فرهنگی» تفکیک شده است. با توجه به زیرشاخه‌ها می‌توان دریافت که به جز شاخص فرهنگی مابقی شاخص‌ها با شاخص‌های ارائه شده در پژوهش‌های مشابه مشترک است. البته در پژوهش‌های مشابه به شاخص‌های بیشتری مانند توانایی انتقال مطالب، مهارت‌های فناورانه و دیجیتال، مهارت‌های برقراری تعاملات اجتماعی و... نیز اشاره شده است که شاخص‌های مشخص شده در مصاحبه تا حد زیادی این موارد را نیز پوشش داده است. مولفه‌های فعالیت‌های فرهنگی و سوابق تحصیلی از مواردی بوده است که در پژوهش‌های مشابه اشاره نشده بود. سوابق تحصیلی عموماً از شروط لازم برای جذب مدرس در تمامی دانشگاه‌هاست. فعالیت‌های فرهنگی در فرم ارزیابی دانشگاه ملی مهارت شامل شاخص‌های ایثارگری، جوایز جشنواره‌های فرهنگی و ورزشی است.

سنجش شاخص های ارزیابی صلاحیت تدریس مدرسین مدعو...

یافته های پژوهش همسو با نتایج پژوهش گونزالز-فرناندز و همکاران بوده و مهارت های مطرح شده در بخش مصاحبه فرم ارزیابی دانشگاه ملی مهارت که از نظر هر دو گروه پرسش شونده از اهمیت بالایی برخوردار بوده است؛ در پژوهش نامبرده نیز اولویت بالایی داشته است. اغلب معیارهای بیان شده در پژوهش صدرام و همکاران نیز با شاخص های پراهمیت بیان شده در یافته های پژوهش تطابق داشته است. در همین حال ارتباط اساتید با محیط حرفه ای و صنعت که در پژوهش امیروا و همکاران و سسیلا اموجی و همکاران نیز به آن اشاره شده است؛ از دیدگاه دانشجویان مهم ترین شاخص برای ارزیابی صلاحیت مدرسین محسوب شده است. این شاخص در فرم ارزیابی دانشگاه ملی مهارت زیرمجموعه فعالیت های پژوهش و فناوری دیده شده است. این در حالی است که نظرات اساتید در اولویت بندی شاخص ها به نتایج پژوهش القیای و عزالدین نزدیک تر است و صلاحیت های علمی مانند سوابق تحصیلی و مصاحبه حضوری را در صدر اهمیت قرار داده است.

در همین حال با توجه به یافته ها، به نظر می رسد کم اهمیت ترین بخش از دیدگاه پرسش - شونده ها، فعالیت های فرهنگی بوده و پراهمیت ترین آن ها سوابق تحصیلی، فعالیت های پژوهشی و رفتار مدرس در مصاحبه حضوری بوده است. بر این اساس می توان پیشنهاد داد که بهتر است در فرم مناسب امتیاز مربوط به مولفه های فرهنگی تا حد قابل توجهی کاهش داشته و در ازای آن به امتیازهای مربوط به مولفه های مهارت محور و به روز (مانند مهارت های نرم-افزاری، دیجیتال، کارآفرینی و...) همان طور که در پژوهش صدرام و همکاران و گونزالز-فرناندز و همکاران اشاره شده بود؛ افزود. در همین حال جزیی تر و مشخص تر کردن شاخص های موجود در مصاحبه به ترتیبی که بتواند به خوبی دانش و صلاحیت مدرس را بسنجد نیز می تواند از موارد یاری رسان در طراحی فرم جدید باشد. جلسات مصاحبه برای ارزیابی متقاضیان به دلیل تفاوت در ترکیب اعضای حاضر (متناسب با ضوابط درونی هر دانشگاه)، احتمال تفاوت های ساختاری در اعلام امتیازات بیشتر از سایر بخش هاست. به این معنا که یک متقاضی در جلسات با حضور اعضای متفاوت با همان فرم ارزیابی دانشگاه ملی مهارت امتیازات کاملاً مختلفی را کسب کند. از این رو تعیین روش های مشخص و کارآمد برای ارزیابی صحیح توانمندی تدریس متقاضیان در مصاحبه از مواردی است که می تواند زمینه ی خوبی برای پژوهش های آینده باشد.

باستناد یافته های پژوهش به نظر می رسد که ضمن ضرورت استانداردسازی شاخص های صلاحیت مدرسین توسط وزارت عتف، در قالب آیین نامه جذب مدرسان مدعو، به منظور کاهش برخوردهای سلیقه ای، باید شاخص های مورد بررسی با توجه به رشته ی متقاضی و رسالت دانشگاه ها از انعطاف پذیری مناسبی برخوردار باشد. به بیانی دیگر یک فرم امتیازدهی ثابت قابلیت تعمیم پذیری به رشته ها و دانشگاه های مختلف را نخواهد داشت. پیشنهاد می شود که وزارت علوم برای تهیه این آیین نامه، کارگروهی متخصص و مجرب را به کار گیرد تا اعضای

سحر مجیدی هتکه لویی ، سمیه نوروزی ، مهسا حقانی ، اکرم اسفندیاری

این کارگروه بتوانند با اعلام فراخوان به همه دانشگاه‌های کشور، پیشنهادات متعدد و متناسب با دانشگاه‌ها از نسل‌ها و با رسالت‌های مختلف را دریافت کرده، بهینه‌سازی کند و در نهایت در قالب یک یا چند آیین‌نامه‌ی کامل، جامع و مانع ارائه دهند. امید است که نتایج پژوهش بتواند به برنامه‌ریزان آموزش عالی در طراحی آیین‌نامه‌ای برای تعیین ضوابط حداقلی جذب اساتید مدعو کمک کند و هم‌چنین برای پژوهش‌های مرتبط با صلاحیت مدرسین یاری‌رسان باشد.

پیوست: فرم درخواست تدریس در دانشگاه ملی مهارت:

ردیف	شاخص کلی	حداکثر امتیاز	ملاک ارزیابی
۱	سوابق تحصیلی (بندهای ۱ تا ۶)	۱۷	مقطع کاردانی
			معدل
۲	(تا ۶۰ امتیاز)	۲۷	مقطع
			معدل
۳		۱۷	مقطع
			معدل
۴		۷	مقطع دکتری
			معدل
۵		۱۳	دارنده مدارک همتراز
			مدرک همتراز با مقاطع تحصیلی دانشگاهی از سایر وزارتخانه‌ها
۶		۹	تجانس
			رشته‌های تحصیلی در کارشناسی و کارشناسی ارشد

سنجش شاخص های ارزیابی صلاحیت تدریس مدرسین مدعو...

ملاک ارزیابی		حداکثر امتیاز	شاخص کلی	ردیف
کارشناسی و دکترای تخصصی	مقاطع مختلف			
کارشناسی ارشد و دکترای تخصصی				
به ازای هر واحد تئوری ۷۵/۰ امتیاز و هر واحد عملی ۱ امتیاز	تدریس در مقطع کاردانی	۳۵	فعالیت های آموزشی و سوابق تدریس (بندهای ۱ تا ۷) (تا ۶۰ امتیاز)	۷
به ازای هر واحد تئوری ۱ امتیاز و هر واحد عملی ۱/۲۵ امتیاز	تدریس در مقطع کارشناسی			۸
به ازای هر واحد ۱ امتیاز	تدریس در مقطع کارشناسی ارشد			۹
تدریس در آموزشکده/دانشکده ها به ازای هر نیمسال	سنوات تدریس			۱۰
کاردانی	به ازای هر دانشجوی کارشناسی	هدایت درس کارآموزی		۱۱
				۱۲
کاردانی	به ازای هر دانشجوی کارشناسی	هدایت درس پروژه		۱۳
				۱۴
هرگونه همکاری با حوزه معاونت آموزشی یا پژوهشی دانشکده/آموزشکده با تاییدیه معاونت آموزشی مرکز	فعالیت در حوزه آموزشی یا پژوهشی مرکز متناسب با ماموریت دانشگاه	۸		۱۵
ایجاد بخش، آزمایشگاه یا کارگاه	راه اندازی فعالیت های آموزشی در	۱۰		۱۶

ردیف	شاخص کلی	حداکثر امتیاز	ملاک ارزیابی
			سطح مرکز
۱۷		۶	تهیه مواد آموزشی شامل پوستره‌های آموزشی، راهنمای یادگیری یا نرم‌افزار آموزشی
۱۸		۵	کیفیت تدریس مدرک ارزیابی آموزشی حاصل از نظرات دانشجویان: برای نمره ارزیابی بالای ۱۵، به ازای هر درس
۱۹	مصاحبه حضوری ویژه‌ی متقاضیان تدریس (تا ۸۵ امتیاز)	۸۵	توانایی تدریس
۲۰			توانایی انتقال مفاهیم تخصصی، در کلاس ، کارگاه و آزمایشگاه برای دروس کارگاهی یا آزمایشگاهی
۲۱			طرح ایده‌های نو برای ارائه دروس
۲۲			استفاده از توانمندی فناوری‌های نوین در ارائه‌ی درس
۲۳			میزان اطلاعات متقاضی از وضعیت صنایع، حرف، خدمات و کشاورزی (در رشته مربوطه)
۲۴			فعالیت‌های پژوهشی و فناوری (بندهای ۲۴ تا ۶۸)
۲۵	۱۵	چاپ مقالات در مجلات علمی-پژوهشی، علمی-ترویجی و سایر مجلات دارای مجوز از کمیسیون	مقالات علمی - پژوهشی به ازای هر مورد بین المللی ISI
۲۶			مقالات علمی - مروری
۲۷			مقالات علمی - ترویجی
			مقالات علمی - ترویجی
		۱۰	
		۷	

سنجش شاخص های ارزیابی صلاحیت تدریس مدرسین مدعو...

ملاک ارزیابی		حداکثر امتیاز	شاخص کلی	ردیف	
سایر مقالات		۵		۲۸	
مقاله مستخرج از رساله		۸		۲۹	
بین‌المللی	مقالات کامل در کنگره‌های به ازای هر مورد	۱۰		۳۰	
ملی				۳۱	
بین‌المللی	خلاصه مقالات کامل در کنگره‌های به ازای هر مورد	۵		۳۲	
ملی				۳۳	
اثر بدیع هنری یا ادبی و فلسفی چاپ شده با تأییدیه علمی از مراجع ذیصلاح		۲۰		تألیف و ترجمه کتاب در زمینه تخصص متقاضی	۳۴
انتشارات دانشگاهی				۳۵	
انتشارات غیردانشگاهی				۳۶	
تصحیح انتقادی / ترجمه کتاب				۳۷	
تدوین کتاب چاپی به عنوان منبع آموزشی وزارت آموزش و پرورش				۳۸	
تسلط به زبان رایج در مجامع علمی (عربی - انگلیسی - فرانسوی - آلمانی و ...) با ارائه مستندات				۱۰	۳۹
مجری	در سطح ملی	۱۰		مجری و یا همکاری در طرحهای پژوهشی	۴۰
همکار اصلی				۴۱	
مجری	در سطح استان		۴۲		
همکار اصلی			۴۳		
مجری	در سطح دانشگاه		۴۴		

ردیف	شاخص کلی	حداکثر امتیاز	ملاک ارزیابی
۴۵			همکار اصلی
۴۶		۲۰	کسب جایزه از جشنواره‌های بین‌المللی از قبیل (خوارزمی، فارابی، امام خمینی، پیامبر اعظم، مخترعان و مبتکران، فیلم فجر، تئاتر فجر، موسیقی فجر)
۴۷			کسب جایزه جشنواره‌های ملی و دانشگاهی مانند (رازی، مطهری، ابن‌سینا، ابوریحان، شیخ بهایی، قرآن، جشنواره‌های پژوهشی داخلی ملی و المپیادهای داخلی ملی)
۴۸			موارد دیگر شامل تقدیر و تشویق از موارد مذکور در بندهای ۴۶ و ۴۷ هر مورد
۴۹			کسب عنوان دانشجوی نمونه کشوری
۵۰			کسب رتبه در مسابقات علمی-دانشجویی
۵۱			بین‌المللی
۵۲			ملی
۵۳			کسب رتبه‌های اول- دوم - سوم
۵۴			کنکور سراسری در مقطع
۵۵			کارشناسی
۵۶			کارشناسی ارشد
۵۷			دکترای تخصصی
۵۸			فارغ‌التحصیل رتبه‌ی اول از دانشگاه محل تحصیل در رشته تحصیلی متقاضی و از میان هم‌ورودی‌ها
			در مقطع کارشناسی
			در مقطع کارشناسی
			در مقطع کارشناسی

ملاک ارزیابی		حداکثر امتیاز	شاخص کلی	ردیف
ارشد				
در مقطع دکتری تخصصی				۵۹
مرتبط با رشته تخصصی متقاضی	گذراندن دوره های آموزش فنی حرفه ای (به ازای هر ساعت)	فعالیت های فنی و حرفه ای در حوزه صنعت، خدمات، کشاورزی	۴۰	۶۰
غیر از رشته تخصصی متقاضی				۶۱
ثبت اختراع داخلی با تأییدیه علمی از مراجع ذیصلاح				۶۲
سابقه فعالیت در واحدهای صنعتی، خدماتی، کشاورزی و فرهنگی و هنری به ازای هر سال				۶۳
تجاری سازی فناوری با تأیید مراجع ذیصلاح				۶۴
طراحی و راه اندازی کارگاه یا آزمایشگاه جدید و پیشرفته یا به روزرسانی آنها براساس فناوری های جدید با تأیید مراجع ذیصلاح				۶۵
ارائه طرح های کارآفرینی منجر به درآمدزایی با تأیید مراجع ذیصلاح				۶۶
انجام فعالیت های فناورانه ی جدید، به روز رسانی و بهبود فعالیت های فناورانه ی سنتی، تهیه ی استانداردهای فنی و خدمات مشاوره ی فنی با تأیید مراجع ذیصلاح				۶۷

ردیف	شاخص کلی	حداکثر امتیاز	ملاک ارزیابی
۶۸			دستیابی به دانش فنی و فروش آن با تأیید مراجع ذیصلاح
۶۹	فعالیت‌های اجرایی (بندهای ۶۹ تا ۷۵) (تا ۱۵ امتیاز)	۱۰	عضویت در مجامع و شوراها و داوری طرح‌های پژوهشی، مقالات مجله و همایش
۷۰			عضویت در هیأت تحریریه‌ی مجلات مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به ازای هر سال
۷۱			عضویت در هیأت علمی کنگره به ازای هر سال
۷۲			عضویت در شورای پارک‌ها/مراکز رشد به ازای هر سال
۷۳			عضویت در بنیاد ملی نخبگان با تأیید مراجع ذیصلاح
۷۴		۱۰	عضویت در بنیاد ملی نخبگان و دفاتر استعداد‌های درخشان
۷۵		۱۰	فعالیت در حوزه اجرایی مرکز متناسب با ماموریت دانشگاه
۷۶	فعالیت‌های فرهنگی (بندهای ۷۶ تا ۸۹) (تا ۶۰ امتیاز)	۲۰	جانبازان ۵۰ درصد و بالاتر، آزادگان و فرزندان شهدا، رزمندگان با شش ماه و بالاتر حضور در جبهه
۷۷			جانبازان زیر ۵۰ درصد و رزمندگان با کمتر از شش ماه حضور در جبهه
۷۸			فرزندان جانبازان ۲۵ درصد و بالاتر و فرزندان آزادگان

سنجش شاخص های ارزیابی صلاحیت تدریس مدرسین مدعو...

ملاک ارزیابی		حداکثر امتیاز	شاخص کلی	ردیف
گذراندن دوره های عمومی، فرهنگی، اجتماعی و ... به ازای هر ساعت		۱۰		۷۹
کسب مقام یا جایزه فرهنگی (در زمینه ترویج فرهنگ ایثار و شهادت، مسئولیت های فرهنگی و...)		۲۰		۸۰
در سطح استانی	کسب جوایز ورزشی	۲۰		۸۱
در سطح کشوری				۸۲
در سطح بین المللی				۸۳
در سطح استانی	داوری یا مربیگری ورزشی با تأیید فدراسیون ورزشی مربوطه	۲۰		۸۴
در سطح کشوری				۸۵
در سطح بین المللی				۸۶
در سطح استانی				انجام فعالیت های فرهنگی از قبیل (کسب مقام / داوری / برگزار کننده در مسابقات قرآنی و ...)
در سطح کشوری	۸۸			
در سطح بین المللی	۸۹			

- Alisan, M; Sadram, V. (2015). Emergence of inexperienced lecturers in architecture faculties: consequences and solutions, the 4th international congress in civil engineering, architecture and urban development, Shahid Beheshti University. [In Persian]
- Abykanova, B., Tashkeyeva, G., Idrissova, S., Bilyalova, Z., Sadirbekova D. (2016). Professional Competence of a Teacher in Higher Educational Institution. International journal of environmental & science education. 11 (8), 2197-2206. doi: 10.12973/ijese.2016.560a.
- Alqiawi, D. A., Ezzeldin, S. M. A. (2015). Suggested Model for Developing and Assessing Competence of Prospective Teachers in Faculties of Education. World Journal of Education, 5(6), 65-73. Doi: 10.5430/wje. v5n6p65.
- Amirova, A., Iskakovna, J. M., Zakaryanovna, T. G., Nurmakhanovna, Z. T. & Elmira, U. (2020). Creative and research competence as a factor of professional training of future teachers: Perspective of learning technology. World Journal on Educational Technology: Current Issues. 12(4), 278 - 289. <https://doi.org/10.18844/wjet.v12i4.5181>
- Cecilia Emuji, E; Nsikak Mkpong, O; Aloysius okan, U. 2019, Lecturers Competences and Universities' Students' Skills Acquisition for Employability in South-South Nigeria, INTERNATIONAL JOURNAL OF INNOVATIVE RESEARCH & DEVELOPMENT, Vol 8 Issue 8, pp: 237-33, DOI No: 10.24940/ijird/2019/v8/i8/AUG19085
- Fazeli, A., & Mehrmohammadi, M. (2015). The nature of teaching knowledge and teacher's knowledge; compare the viewpoints of Lee Shulman and Gary Fenstermacher. Foundations of Education, 5(1), 30-46. doi: 10.22067/fe.v5i1.22259. [In Persian]
- Fenstermacher, G., & Richardson, V. (2005). On making determinations of quality in teaching. Teachers college records, 107(1), 186-213.
- Gumanová, N & Šukolová, D, Competences of University Teachers: Systematic Literature Review, Journal of Educational and Social Research, 2020; 12(2): 15-27. DOI: <https://doi.org/10.36941/jesr-2022-0031>
- González-Fernandez, R; Ruiz-Cabezas, A; Domínguez, M.C.M.; Subía-Alava, A.B; Salazar, J.L.D. 2024, Teachers' teaching and professional competences assessment, Evaluation and Program Planning journal, 103 (2024) 102396, <https://doi.org/10.1016/j.evalprogplan.2023.102396>. <https://nus.ac.ir/>
- Kianian, T, Navidian, A, Gheraati pour, H, Assessment of Teaching Competencies of Faculty Members from the Viewpoints of Faculty Members and Students, Education Strategies in Medical Sciences (ESMS). 2020; 13(4): 342-350. [In Persian]
- Mahmoudi, S.A (2002); challenges of teaching architectural design in Iran: examining the view of professors and students; fine art, no 12, pp: 70-79. DOI: <https://sid.ir/paper/431886/fa>. [In Persian]

Mohammadi, R, Arefi, M, Bazargan, A, Ishaqi, F. Designing a Desirable Model for Auditing the Quality of Higher Education in Iran; Iran, J Educl Meas Eval Stud.2014; 4(5):115-153. [In Persian]

Mohammadi, R. A Practical Guide to Internal Evaluation in the Iranian Higher Education System, National and International Experiences.2004; Iran Education Assessment Publications. [In Persian]

Močinić, S, Lazarić, L and Gortan-Carlin, I P. (2022), Competencies of university teachers and changes for working in the knowledge society, Interdisciplinary Description of Complex Systems 20(4), 429-453

Okolie, U. C., Igwe, P. A., Nwajiuba, C. A et al (2020). Does PhD Qualification Improve Pedagogical Competence? A Study on Teaching and Training in Higher Education. Journal of Applied Research in Higher Education, 12 (5), 1233-1250. doi: 10.1108/JARHE-02-2019-0049.

Singh, S. P. Globalization and Higher Education; Higher Education and Global Challenges; Systems and Opportunities. (2006); New Delhi: Deep & Deep Publications.

Sharifinia H, Ebadi A, afshar MH. (2012) [The Characteristics of Good Teacher Based on View Points of Students and Teachers: A Qualitative Study]. Journal of Health breeze. 2012; 2(1):1-10. [In Persian]

shulman, L. S. (2004). The Wisdom of practice: essays on teaching, learning, and learning to teach, Jossey bass. Reviewed by Michael Thomasian.

Shulman, L. S. (2011). The Scholarship of Teaching and Learning: A Personal Account and Reflection. International Journal for the Scholarship of Teaching and Learning, 5(1).

Smith, K; Smith. C (2012), non-career teachers in design studio: economics, pedagogy and teacher development, iJADEH, no1, vol 31, pp: 90-104.

Sadram, V; Shilgani Mousavi, S.M; Jafarabad Asaadi, S. (2022), Criteria for Selecting Architecture Teaching Assistants and the Visiting Instructors; Study Case: Hakim Sabzevari, Journal of Iranian Architecture & Urbanism. Winter & Fall2022 (2)13; 161-173. DOI: 7isau/10.30475/org.doi.dx://http. [In Persian]

Siamian H, Bala Ghafari A, Aligolbandi K, Seyyede Fereshteh Reza Nezhad S F, Sharifi Nick M, Shahrabi A Et al.(2012) Characteristics of a Good University Lecturer According to Students. J Mazandaran Univ Med Sci 2012; 22 (96):106-113. [In Persian]
URL: <http://jmums.mazums.ac.ir/article-1-1703-fa.html>

Solovova, N. V., Sukhankina, N. V. (2020). Comparative and Correlation Analysis of Experimental Work for Developing Organisational and Managerial Competences in University Teachers. Education and Self Development, 15(3), 97-108. doi: 10.26907/esd15.3.09.

Setiadin, & Rohida, (2021). Improvement of Lecturer Competency in Order to Reach Superior Human Resources (Study of Lecturer Competency in Universitas Muhammadiyah Bandung). 1st Paris Van Java International

Seminar on Health, Economics, Social Science and Humanitie DOI: 10.2991/assehr.k.210304.056.

VosoughiFard, R. Educational Needs Assessment of New Faculty Members of Mazandaran University [Dissertation]. Mazandaran University; 2014. [In Persian]

Velasco, L.C., Tójar, J.C. (2018). Competency-Based Evaluation in Higher Education—Design and Use of Competence Rubrics by University Educators. *Int. Educ. Stud.*, 11 (2). Doi: 10.5539/ies.v11n2p118

Yakubov, K., Egamova, A., Yakubova, D. (2020). The recommendations for the further evaluation of professional competence of a university teacher. *Journal of critical reviews*, 7(5), 482-484. doi: 10.31838/jcr.07.05.103